

Suuliselt vastatav küsimus O-00028/2022 komisjonile

Kodukorra artikkel 136

Samira Rafaela (Renew), **Monica Semedo** (Renew), **Pierrette Herzberger-Fofana** (Verts/ALE), **Cornelia Ernst** (The Left), **Evin Incir** (S&D), **Mónica Silvana González** (S&D), **Damien Carême** (Verts/ALE), **Kim Van Sparrentak** (Verts/ALE), **Sira Rego** (The Left), **Manu Pineda** (The Left), **Karen Melchior** (Renew), **Matjaž Nemec** (S&D), **Sergey Lagodinsky** (Verts/ALE), **Mohammed Chahim** (S&D), **Sophia in 't Veld** (Renew), **Erik Marquardt** (Verts/ALE), **Anna Júlia Donáth** (Renew), **Nora Mebarek** (S&D), **Eric Andrieu** (S&D), **Lara Wolters** (S&D), **Agnes Jongerius** (S&D), **Diana Riba i Giner** (Verts/ALE), **Thijs Reuten** (S&D), **Milan Brglez** (S&D), **Elisabetta Gualmini** (S&D), **Svenja Hahn** (Renew), **Gwendoline Delbos-Corfield** (Verts/ALE), **Fabio Massimo Castaldo** (NI), **Katalin Cseh** (Renew), **José Gusmão** (The Left), **Marisa Matias** (The Left), **Marc Angel** (S&D), **Peter Pollák** (PPE), **Ernest Urtasun** (Verts/ALE), **Delara Burkhardt** (S&D), **Isabel Carvalhais** (S&D)

Teema: Madalmaade lapsehooldushüvitiste skandaal, institutsiooniline rassism ja algoritmid

25. mail 2022 tunnistas Madalmaade valitsus avalikult esimest korda, et institutsiooniline rassism Madalmaade maksu- ja tolliametis oli Madalmaade lapsehooldushüvitiste skandaali peamine põhjus. Skandaal viis Madalmaade valitsuse tagasiastumiseni 2021. aastal¹.

Lapsehooldushüvitisi taotlevate isikute riskiprofiilide loomiseks kasutas Madalmaade maksu- ja tolliamet algoritme, milles võimaliku pettuse näitajateks märgiti võõrapäraselt kõlavad nimed ja topeltkodakondsuse omamine. Selle tulemusena kontrolliti tuhandeid (rassistatud) madala ja keskmise sissetulekuga perekondi, neid süüdistati pettuses ja paluti maksta tagasi hüvitised, mille nad olid saanud täiesti seaduslikult. Algoritmid viisid seega rassilise profileerimiseni.

Tagajärjed olid paljudele peredele väga keerulised. Tuhanded perekonnad sattusid võlgadesse ja paljud vaesusesse, sest neil paluti maksta tagasi suured rahasummad (kümnetes tuhandetes eurodes) ilma paindliku maksekorra võimaluseta. Mõned kaotasid oma elukoha või töö. Seni on süüdistuste tõttu kodudest ära viidud ja riikliku hoolekande alla antud rohkem kui 1 000 last². Arvatakse, et need arvud on isegi suuremad. Kahjuks ei vasta laste hooldusõiguse kord lapse heaolu ja ohutuse rangetele kriteeriumidele.

Ühiskonna eri rühmade murelikele märguannetele ja üleskutsetele Madalmaade valitsus kas ei reageerinud üldse või reageeris aeglaselt. Ohvrid on pidanud aastaid võitlema, et nende probleemi märgataks, ja mõned teevad seda siiani. Pärast Madalmaade valitsuse tagasiastumist lubati perekondadele ettemakseid või kompensatsiooni. Kahjuks ei ole enamik perekondi selle juhtumi laieneva ulatuse ja keerukuse tõttu mingit kompensatsiooni saanud. Samuti on oluline mõista, et teatavat kahju, näiteks lapsest ilmajäämist või suhte katkemist, ei saa hüvitada, mistõttu on vaja teistsugust lähenemisviisi, et see perekondadele heastada.

1. Mida on komisjon ette võtnud kahe skandaalist möödunud aasta jooksul selle EL kodanike põhiõiguste selge rikkumise suhtes, mis oleks õigustanud rikkumismenetluse algatamist?
2. Kuidas on komisjon selle probleemiga tegelenud, arvestades et ELi rassismivastases tegevuskavas tunnistatakse selgelt struktuurset rassismi ja komisjoni kohustust sellega võidelda?
3. Kuidas jälgib komisjon lapsehooldushüvitiste skandaalist mõjutatud kodanike hüvitamise ja õigusemõistmise protsessi?
4. Kas komisjon saab lapsehooldushüvitiste skandaalist mõjutatud kodanike hüvitamise ja õigusemõistmise protsessis abiks olla?

Esitatud: 28.6.2022

¹ <https://nos.nl/collectie/13855/artikel/2364513-kabinet-rutte-iii-gevallen-wiebes-helemaal-weg>

² <https://www.dutchnews.nl/news/2021/10/over-1100-children-of-childcare-benefit-victims-taken-into-care/>

Tähtaeg: 29.9.2022